

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

МАСИК Марія Зіновіївна

УДК 351: 322.871

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА У ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

КИЇВ – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті підготовки кадрів державної служби зайнятості України

Науковий керівник: доктор наук з державного управління, доцент

ВОРОНА Петро Васильович,

Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості
України, завідувач кафедри публічного управління та
адміністрування

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор

КРУТІЙ Олена Миколаївна,

Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України,
професор кафедри політології та філософії

кандидат наук з державного управління

ШПАК Олег Анатолійович,

керівник секретаріату Чернігівської територіальної організації
Партії «БПП «Солідарність»

Захист відбудеться *27 грудня 2018 року о 12 й годині* на засіданні спеціалізованої
вченої ради Д 26.891.02 Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості
України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, ауд. 201.

Із дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту підготовки кадрів
державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна,
17.

Автореферат розісланий *26 листопада 2018 року*.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Я.В. Мельник

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах суспільного розвитку в Україні відбуваються значні перетворення, що супроводжуються реформами. Одними з найважливіших є децентралізація та реформа місцевого самоврядування, які спрямовані на забезпечення якісного життя населення. Особливо це стосується житлово-комунального господарства, де залишається застаріла матеріально-технічна база, що вимагає застосування інноваційних і дійових інструментів управління даною сферою. Це увиразнює доцільність удосконалення організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері.

Як показує світовий досвід, партнерські відносини держави та бізнесу є взаємовигідними, оскільки: для бізнесу це створення державою сприятливих умов його функціонування завдяки участі у вигідних спільних проектах; для держави таке партнерство є способом залучення приватного капіталу до фінансування національно значущих проектів.

Розвиток такого партнерства вимагає формування необхідних інституційних, нормативно-правових та організаційних засад. Вибір пріоритетних напрямів упровадження державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері та їх реалізація сприятимуть стабільному розвитку територіальних громад, забезпеченню населення якісними послугами. Для цього важливо імплементувати кращий зарубіжний досвід, оскільки у розвинених країнах світу державно-приватне партнерство є поширеною практикою, яка не тільки добре зарекомендувала себе у здійсненні заходів із розвитку територій, а й впливає на розвиток країни в цілому.

Вагомий внесок у розроблення проблематики державно-приватного партнерства в межах західноєвропейської науки здійснений такими науковцями, як: Н. Лінк Алберт, Е. Єхо, Р. Кантер, Л. Лерут, К. Макай-Фішер, Л.Отул, А. де Палма, Дж. Пруньє, В.Ребок, Ж.-Ф. Руханьяніко, Р. Скліт, М. Хаммамї та іншими.

Серед вітчизняних науковців питаннями впровадження механізмів державно-приватного партнерства займалися Н. Безбах, В. Вайсман, В.Гарбариніна, Н. Діденко, І. Дубок, Н. Дутко, С. Запорожець, А. Заскалкін, С. Квітка, О. Крутій, М. Сатановська, О. Сирота, В. Шандрик, О. Шпак та інші.

Окремі аспекти державного управління сферою житлово-комунального господарства в межах вітчизняної науки розглядали у своїх працях такі вчені, як: О. Боровик, К. Ващенко, Р. Войтович, П. Ворона, О. Валевський, І. Гасюк, І. Драган, Г. Дмитренко, К. Дубич, М. Кіпенко, М. Лахижа, Л. Лутай, Я. Мельник, Л. Новак-Каляєва, Н. Олійник, А. Рачинський, В. Рижих, В. Федоренко, О. Фоменко, Ю. Чеберяк, А. Черкасов та інші.

Водночас, подальший розвиток державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері потребує розробки та наукового обґрунтування організаційно-правових засад в умовах децентралізації, що зумовило вибір теми, мету та завдання наукового дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до комплексного наукового проекту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України «Розвиток ринку праці України в умовах глобалізації» (ДР №0118U004241) в межах науково-дослідних робіт кафедри публічного управління та адміністрування Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за темами: «Модернізація та підвищення ефективності публічного управління у сфері зайнятості в Україні в контексті євроінтеграції» (ДР №0118U003560), «Дослідження проблематики розвитку прямих форм демократії в Україні в умовах децентралізації» (ДР №0118U003561), щодо яких автором досліджені теоретичні засади впровадження державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України.

Мета та завдання дослідження. *Метою* дисертації є теоретико-методологічне обґрунтування особливостей застосування організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення діяльності органів влади у цій сфері.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі *завдання*:

- з'ясувати сутність, цілі та зміст державно-приватного партнерства, а також суб'єкти, відносини та необхідність його застосування у житлово-комунальній сфері;
- дослідити генезу державно-приватного партнерства в Україні;
- здійснити аналіз сучасного стану нормативно-правового та організаційного забезпечення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України;
- систематизувати досвід державно-приватного партнерства зарубіжних країн у житлово-комунальній сфері та запропонувати його імплементацію в Україні;
- охарактеризувати нормативно-правовий механізм державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері;
- обґрунтувати шляхи вдосконалення організаційного забезпечення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України;
- надати пропозиції щодо застосування перспективних форм державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України.

Об'єкт дослідження – система відносин державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України.

Предмет дослідження – реалізація організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу та синтезу – для деталізації об'єкта дослідження; узагальнення – для розкриття теоретико-методологічних засад механізмів державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері; порівняльний та систематизації – для вивчення нормативно-правового забезпечення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері; системний – для розкриття концептуальних основ державно-приватного партнерства (далі – ДПП) у житлово-комунальній сфері; логічний, діалектичний,

узагальнення, комплексного й системного підходів – для вдосконалення понятійного апарату дослідження; статистичного аналізу, порівняння та узагальнення – для дослідження особливостей державного управління державно-приватним партнерством у житлово-комунальній сфері; графічний – для наочного відображення тенденцій розвитку ДПП в Україні та світі; моделювання – для розроблення напрямів удосконалення нормативно-правового механізму та інституційного середовища державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері; абстрактно-логічний – для теоретичного узагальнення й формулювання висновків та пропозицій.

Методологічною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема офіційні публікації міжнародних організацій.

Інформаційну та емпіричну базу дослідження сформували нормативні документи органів державної та регіональної влади, статистичні та соціологічні дані, матеріали, опубліковані в періодичних виданнях та мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України та розробці практичних рекомендацій для органів влади щодо удосконалення їх діяльності у цій сфері.

Найбільш суттєві результати дисертаційного дослідження, що містять наукову новизну, конкретизовано в таких наукових положеннях:

уперше:

– обґрунтовано застосування перспективних форм державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України, серед яких: контракти на послуги, контракти на управління, лізинг, спільне підприємство, контракти DBFO (Design, Built, Finance, Operate), BOOT (Build, Own, Operate, Transfer), BOT (Build, Operate, Transfer), зворотний BOOT, DCMF (Design, Construct, Maintain, Finance), що сприятиме покращенню і розбудові житлово-комунальної інфраструктури та якісному наданні житлово-комунальних послуг населенню. Зокрема, для всього житлово-комунального господарства запропоновано використання форми DBFO (Design, Built, Finance, Operate), для сфери поводження з побутовими відходами – BOOT (Build, Own, Operate, Transfer), для комунального дорожнього господарства – BOT (Build, Operate, Transfer), для благоустрою – зворотний BOOT, для водопостачання та водовідведення – DCMF (Design, Construct, Maintain, Finance);

удосконалено:

– критерії ефективної реалізації стратегічного управління ДПП в Україні, серед яких: чіткі параметри включення об'єктів, на яких реалізовуватиметься ДПП; формування програм за принципом «знизу вгору» (на основі врахування реальних потреб регіонів); участь регіональних органів влади та інститутів громадянського суспільства; публічність та прозорість (з метою уникнення несправедливого лобювання інтересів); закріплення функцій контролю щодо реалізації програм за цивільними інститутами (захистить від зловживань і гарантуватиме ефективне використання ресурсів);

– підхід до визначення категорії державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері як юридично оформленої системи економічних відносин, що відображають взаємовигідну взаємодію суб'єктів держави та приватного сектору з метою прибуткового її застосування завдяки мінімізації ризиків діяльності та ефективного використання усіх наявних ресурсів для задоволення суспільних потреб, у межах якої реалізуються суспільно значущі проекти або заходи з використанням державного майна і яка заснована на розподілі між сторонами повноважень, ризиків, фінансових витрат і відповідальності з метою підвищення ефективності виконання державою своїх функцій на основі договору, що передбачає відновлення інфраструктури житлово-комунального господарства;

– трактування організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері як комплексної системи організаційних та правових заходів державного управління, до якої входять певні методи, засоби та прийоми з метою забезпечення збалансованого й ефективного розвитку житлово-комунального господарства;

– ідентифікацію державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері: економічний підхід передбачає перерозподіл повноважень між державою і бізнесом з метою залучення інвестицій у галузі, що не підлягають приватизації і для розвитку яких у держави відсутні кошти; публічно-управлінський передбачає форму раціоналізації виконання державою своїх обов'язків перед суспільством у забезпеченні якісними послугами через співпрацю з бізнесом;

набули подальшого розвитку:

– дослідження генези державно-приватного партнерства у сфері житлово-комунального господарства в Україні, яка включає три історичних етапи: перший – ХІХ ст. (відбувалося будівництво окремих об'єктів інфраструктури за участю влади); другий – ХХ ст. (характеризувався незначним розвитком); третій – ХХІ ст. (прийнято Закон України «Про державно-приватне партнерство», який є основою реалізації механізму ДПП в Україні та започаткував реалізацію проектів державно-приватного партнерства);

– напрями удосконалення нормативно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері, які передбачають: внесення змін до Закону України «Про державно-приватне партнерство» щодо процедури визначення приватного партнера; запровадження процедури та механізму реалізації пільгового податкового режиму для державних партнерів шляхом внесення змін до Податкового кодексу України; забезпечення рівноправного розподілу ризиків між державою та приватним партнером за договором концесії в умовах реалізації державно-приватного партнерства завдяки ухваленню змін до Закону України «Про концесії», Земельного кодексу України, Цивільного кодексу України;

– шляхи удосконалення організаційного механізму державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері за рахунок: створення регіональних інститутів державно-приватного партнерства, які вирішуватимуть проблеми розвитку об'єктів інфраструктури у межах міжмуніципального співробітництва; посилення функцій органів місцевого самоврядування у сфері ДПП; запровадження

уніфікованих процедур для всіх видів договорів державно-приватного партнерства; запровадження прозорої конкурсної процедури відбору приватних партнерів у рамках проектів ДПП за допомогою створення незалежної електронної публічної платформи; чіткого розподілу функцій між відповідними органами державної влади щодо реалізації проектів ДПП; запровадження єдиного модельного договору ДПП.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що теоретичні положення, висновки та рекомендації, розроблені автором і запропоновані у дисертації, можуть бути використані для удосконалення організаційно-правового механізму реалізації державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері, що сприятиме залученню інвестицій у цю сферу та покращить надання житлово-комунальних послуг населенню.

Наукові висновки та теоретичні положення дисертаційного дослідження фактично доведені до рівня конкретних пропозицій і практичних рекомендацій для використання в галузі державного управління. Зокрема, результати дослідження були використані в практичній діяльності Підкомітету з питань місцевого самоврядування Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (довідка про впровадження № 414/01 від 15.11.2018 р.), Київської міської ради (довідка про впровадження № 001-01-178 від 13.11.2018 р.), Департаменту розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Львівської ОДА (довідка про впровадження № 01/9-05-2333 від 14.09.2018 р.), Лубенської районної ради (довідка про впровадження № 01-35/538 від 14.09.2018 р.), Фастівської районної ради (довідка про впровадження № 01-14/532 від 06.11.2018 р.), Щербанівської об'єднаної територіальної громади (довідка про впровадження № 5904 від 07.08.2018 р.), Ковалівської сільської ради (довідка про впровадження № 1210 від 13.11.2018 р.), Херсонського національного технічного університету (довідка про впровадження № 12-210/260 від 09.11.2018 р.), Київського національного університету будівництва і архітектури (довідка про впровадження № 14-19/1562 від 12.11.2018 р.).

Отримані результати можуть бути застосовані для подальших науково-дослідних розробок теоретико-методологічних питань, пов'язаних із застосуванням механізмів державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері новостворених територіальних громад, та удосконалення надання житлово-комунальних послуг населенню України.

Особистий внесок здобувача. Основні теоретичні положення та розробки в межах дослідження, зокрема ті, що характеризують його наукову новизну і практичне значення результатів, отримані автором особисто.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційного дослідження були презентовані та обговорені на: VI Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та аспірантів «Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України: тези доповідей» (м. Київ, 2017 р.), Всеукраїнській науково-правничій конференції «Державне і муніципальне управління: теорія, методологія, практика» (м. Запоріжжя, 2018 р.),

науково-практичній конференції за міжнародною участю до 100-річчя запровадження державної служби України «Проблеми розвитку публічного управління в Україні» (м. Львів, 2018 р.), науково-практичній конференції «Науково-практичне забезпечення децентралізації надання послуг в об'єднаних територіальних громадах» (м. Київ, 2018 р.), круглому столі «Проблематика процесу децентралізації надання послуг в об'єднаних територіальних громадах» (м. Київ, 2018 р.), науково-практичній конференції, присвяченій 100-річчю державної служби України «Публічна служба в модерній державі» (м. Київ, 2018 р.).

Публікації. Наукові результати дисертаційного дослідження опубліковано в 13 наукових працях, у тому числі: 5 статей у наукових фахових виданнях України з державного управління, 1 стаття в зарубіжному науково-періодичному виданні, 1 стаття в інших виданнях та 6 тез у матеріалах науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 248 сторінок, із них 195 сторінок основного тексту, включаючи 21 таблицю та 11 рисунків. Список використаних джерел налічує 224 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір, актуальність і стан розробки теми дисертаційного дослідження, подано його загальну характеристику, вказано на зв'язок дисертації з науково-дослідними роботами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, охарактеризовано методологічну базу, наукову новизну та практичну значущість одержаних результатів, наведено дані щодо апробації та опублікування результатів дослідження.

У **першому розділі** – *“Теоретико-методологічні засади механізмів державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері”* – з'ясовано сутність, цілі та зміст державно-приватного партнерства, а також суб'єкти, відносини та необхідність застосування ДПП у житлово-комунальній галузі, досліджено генезу державно-приватного партнерства в Україні.

Систематизовано економічний та публічно-управлінський підходи до визначення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері: економічний підхід передбачає перерозподіл повноважень між державою і бізнесом з метою залучення інвестицій у галузі, що не підлягають приватизації, і для розвитку яких у держави відсутні кошти; публічно-управлінський передбачає форму раціоналізації виконання державою своїх обов'язків перед суспільством у забезпеченні якісними послугами через співпрацю з бізнесом.

Розроблено підхід до визначення державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері як юридично оформленої системи економічних відносин, що відображають взаємовигідну взаємодію суб'єктів держави та приватного сектору з метою прибуткового її застосування завдяки мінімізації ризиків діяльності та ефективного використання усіх наявних ресурсів для задоволення суспільних потреб системи, у межах якої реалізуються суспільно

значущі проекти або заходи з використанням державного майна і яка заснована на розподілі між сторонами повноважень, ризиків, фінансових витрат і відповідальності, з метою підвищення ефективності виконання державою своїх функцій на основі договору, що передбачає відновлення інфраструктури житлово-комунального господарства.

Конкретизовано визначення організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері як комплексної системи організаційних та правових заходів державного управління, до якої входять певні методи, засоби та прийоми з метою забезпечення збалансованого та ефективного розвитку житлово-комунального господарства.

Визначено, що об'єктом ДПП є майно, яке входить до складу інфраструктури житлово-комунального господарства, предметом – відносини у процесі взаємодії публічного та приватного сектору щодо будівництва (реконструкції, модернізації), експлуатації та управління об'єктами житлово-комунального господарства.

З'ясовані причини зацікавленості держави та бізнесу в реалізації ДПП. Для держави вона полягає в тому, що: державно-приватне партнерство може забезпечити суспільству велику економічну ефективність за рахунок зниження витрат на житлово-комунальні послуги, що надаються завдяки залученню наявного у приватного сектора досвіду, технологій і компетенцій; держава розглядає приватний сектор як інвестора, що дозволяє знизити навантаження на бюджет під час реалізації великих проектів, вивільняючи ресурси для вирішення інших завдань. Приватний сектор вважає вигідною для себе форму співпраці на основі ДПП з урахуванням наступних чинників: бізнес отримує в довгострокове володіння або користування державні активи, забезпечуючи стабільне отримання доходу в довгостроковій перспективі, що дозволяє знизити ризики протягом обумовленого періоду; вкладаючи інвестиції на умовах, пропорованих державою, приватний партнер отримує гарантії певного рівня прибутковості, що часто не доступно за інвестування в недержавному секторі.

Конкретизовано ознаки державно-приватного партнерства, а саме: суб'єкти партнерства мають бути представлені як державним, так і приватним секторами; взаємодія сторін фіксується в юридичних документах (договорах, контрактах); взаємовідносини сторін повинні мати партнерський, рівноправний характер; у сторін державно-приватного партнерства повинні бути спільні цілі, сформовані на базі суспільних інтересів; учасники ДПП мають об'єднати свої ресурси (матеріальні, фінансові, трудові) для досягнення спільних цілей, а також повинні ділити між собою витрати й ризики та всебічно долучатися до застосування одержаних результатів.

З'ясовано, що мета застосування ДПП на загальнодержавному рівні включає в себе три взаємопов'язаних елементи: прискорення темпів соціально-економічного розвитку за рахунок додаткових інвестицій в об'єкти інфраструктури, що залучаються з позабюджетних джерел, а також за рахунок підвищення якості послуг публічного сектора; економія бюджетних коштів в короткостроковому періоді за рахунок розподілу фінансування на більш тривалий період; підвищення

ефективності використання бюджетних коштів завдяки залученню приватного сектору.

Державно-приватне партнерство розглядається як інституційно-організаційний альянс держави і бізнес-структур для формування й розвитку об'єктів громадської інфраструктури, а також реалізації пріоритетних соціальних і суспільних проектів на загальнодержавному та регіональному рівнях. Встановлено, що на сучасному етапі розвитку української економіки державно-приватне партнерство є найбільш перспективним напрямом розвитку системи партнерських відносин органів державної влади та представників приватного бізнесу, що реалізуються на основі гармонійного поєднання переваг механізму державного і ринкового регулювання системи економічних відносин. Однак не тільки підтримка розвитку приватного бізнесу є пріоритетним завданням цього виду економічних відносин, фундаментом їх формування має стати забезпечення всієї сукупності суспільних інтересів.

Встановлено, що основними суб'єктами ДПП є держава, бізнес та громадянське суспільство. У цій взаємодії функції між суб'єктами розподіляються таким чином: держава виконує функції щодо забезпечення життєдіяльності населення, надання йому якісних послуг та належного рівня добробуту кожного громадянина; приватний сектор здійснює реалізацію конкретного проекту, беручи на себе зобов'язання щодо вкладання власних інвестицій та якісного виконання робіт; громадянське суспільство виконує функцію контролю та головного споживача результатів державно-приватного партнерства.

Досліджено, що процес становлення та розвитку державно-приватного партнерства в історичній ретроспективі можна розподілити на три історичних етапи: перший етап – XIX ст. (відбувалося будівництво окремих об'єктів інфраструктури за участю влади); другий – XX ст. (характеризувався незначним розвитком); третій – XXI ст. (прийнято Закон України «Про державно-приватне партнерство», який є основою реалізації механізму ДПП в Україні започаткував реалізацію проектів державно-приватного партнерства).

З'ясовано, що в сучасних умовах суспільного розвитку проблема виходу житлово-комунального господарства з кризового стану потребує для свого вирішення застосування організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства. Критичний стан житлово-комунальних підприємств значною мірою є наслідком їх підвищеної витратності через значну зношеність основних засобів та використання ресурсомістких технологій з низьким рівнем ККД. Зниження загального обсягу витрат таких підприємств потребує значного фінансування, що з огляду на незначні можливості державного фінансування є переконливим аргументом необхідності щодо залучення ресурсів приватного сектору на основі взаємовигідної співпраці з державою. Реалізація потенційних можливостей державно-приватного партнерства сприятиме узгодженню інтересів суб'єктів господарювання, що діють в житлово-комунальному господарстві через досягнення загальної мети – зниження витрат на надання житлово-комунальних послуг. Пріоритетними об'єктами для їх передавання у приватне розпорядження та управління, з точки зору держави, є підприємства-реципієнти з тимчасовим

статусом. Поступова зміна підприємством тимчасового статусу реципієнта на донорський статус сприятиме зниженню кількості збиткових підприємств та зростанню загального фінансового результату їх діяльності.

У **другому розділі** – *“Структурно-функціональний аналіз організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України”* – здійснено аналіз сучасного стану нормативно-правового та організаційного забезпечення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України та надано пропозиції щодо імплементації досвіду державно-приватного партнерства зарубіжних країн у житлово-комунальній сфері України.

На основі характеристики нормативно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері з’ясовано, що законодавчою базою, яка регулює цей вид взаємодії держави та бізнесу, є закони України «Про державно-приватне партнерство», «Про концесії», «Про особливості передачі в оренду чи концесію об’єктів централізованого водо-, теплопостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності» та Концепція розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві на 2013-2018 рр. Згідно з вище переліченими документами, основними завданнями державно-приватного партнерства є: розроблення з метою підвищення конкурентоспроможності економіки єдиного підходу до розвитку державно-приватного партнерства, визначення пріоритетних сфер застосування і поширення такого партнерства та особливостей його розвитку в окремих сферах; удосконалення нормативно-правової бази з питань державно-приватного партнерства; здійснення чіткого розподілу повноважень між органами виконавчої влади у системі державного управління щодо державно-приватного партнерства; визначення напрямів удосконалення механізму надання державної підтримки, зокрема шляхом державних гарантій; визначення напрямів підвищення ефективності взаємодії держави та приватного сектору для ініціювання та реалізації проектів державно-приватного партнерства; підвищення інституційної спроможності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо використання сучасних механізмів державно-приватного партнерства; створення умов для залучення громадських об’єднань до формування інституційного середовища та реалізації проектів державно-приватного партнерства.

Водночас, нормативна база потребує: удосконалення з метою формування єдиного підходу до функціонування середовища державно-приватного партнерства; удосконалення механізму державного управління у сфері забезпечення розвитку такого партнерства; розробки і реалізації проектів державно-приватного партнерства; підвищення ефективності застосування механізму надання державної підтримки у сфері державно-приватного партнерства; підвищення рівня підготовки і кваліфікації фахівців органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань застосування механізму зазначеного партнерства.

Доведено, що для інституційного розвитку державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері, яке перебуває на початковому етапі,

існує нагальна потреба у формуванні регіональних інституцій, які вирішуватимуть проблеми розвитку об'єктів інфраструктури ЖКГ на територіальних засадах та сприятимуть формуванню довіри приватного сектору до механізму ДПП. Виявлено, що інституційна структура ЖКГ – це поєднання формальних та неформальних законів, що обумовлюють поведінку суб'єктів комунального господарства і створюють інституційні межі контрактних зв'язків між ними та їх контрагентами. Від того, наскільки працездатною буде ця система, значною мірою залежить дієвість роботи системи ЖКГ загалом.

Аналіз організаційного механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері свідчить, що даний вид взаємодії між державою та приватним сектором відбувається шляхом проведення конкурсного відбору поданих проектів юридичними особами, визначаються найкращі умови для передачі об'єктів та укладаються договори концесії чи оренди.

З'ясовано, що у здійсненні політики державно-приватного партнерства існують обмеження, серед яких: обмежені знання з питань державно-приватного партнерства й відсутність необхідного досвіду в державному і приватному секторах; переваги ДПП переоцінюються, а труднощі підготовки та практичної реалізації проектів недооцінюються; відсутній досвід реалізації довгострокової політики у сфері ДПП на всіх рівнях управління; загальна економічна нестабільність на світових ринках, залежність економіки від кон'юнктури на сировинних ринках; відсутність інтересу з боку стратегічних внутрішніх і зовнішніх інвесторів; слабкість внутрішнього фінансового ринку для участі в проектах ДПП; опір з боку споживачів житлово-комунальних послуг; відсутність широкої громадської підтримки ініціатив щодо реалізації державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері.

Обґрунтовано, що в ході політичних та економічних трансформацій, інтеграції України до ЄС проблематика впровадження механізмів ДПП поглиблюється, що передусім зумовлено потребою в імплементації європейських стандартів та норм у законодавчій сфері, використанні систематизованого досвіду зарубіжних країн, який на сьогодні викладено у працях вітчизняних науковців. Встановлено, що найбільш значущим для України є приклад Великобританії. Вона запровадила Приватну фінансову ініціативу (ПФІ), засновану на договорах концесії, яка значно вплинула на регіональний розвиток. Цікавим є також досвід Іспанії, де функціонують концесії платних доріг; Франції, яка мала значну практику державно-приватної взаємодії у сфері інфраструктури, але переважно в формі концесій. Досвід Нідерландів у сфері здійснення проектів ДПП показує, що ухвалення та імплементація багаторічної програми у галузі транспорту та інфраструктури дали можливість стимулювати інтеграцію приватного сектора у здійснення проектів ДПП, гарантувати його впевненість у виконанні даної програми за умови реформування політичного та економічного середовища в державі, а також окреслити у середньостроковій перспективі ризики й гарантії для держави та приватного сектора.

Запропоновано на основі зарубіжного досвіду забезпечувати виконання таких умов розвитку ДПП у ЖКГ: створювати конкурентне середовище на ринку

житлово-комунальних послуг; сприяти створенню енергосервісних компаній та укладати перформенс-контракти; збирати бази даних проектів державно-приватного партнерства; розробляти та регулярно редагувати веб-сайти, на яких розміщена інформація про державно-приватне партнерство.

У **третьому розділі** – *“Шляхи вдосконалення організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері”* – запропоновані інструменти удосконалення державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері та надані пропозиції щодо застосування його перспективних форм у житлово-комунальному господарстві України.

З'ясовано, що першочерговими заходами для вдосконалення нормативно-правового забезпечення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері є: внесення змін до Закону України «Про державно-приватне партнерство» щодо процедури визначення приватного партнера; до Податкового кодексу – щодо введення пільгового податкового режиму для приватного партнера.

З метою вдосконалення організаційного забезпечення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері доведено доцільність: створення регіональних інститутів державно-приватного партнерства, які вирішуватимуть проблеми розвитку об'єктів інфраструктури в межах міжмуніципального співробітництва; впровадження уніфікованих процедур для всіх видів договорів державно-приватного партнерства; запровадження прозорої конкурсної процедури відбору приватних партнерів у рамках проектів ДПП шляхом створення незалежної електронної публічної платформи.

Доведено, що з метою створення більш сприятливого середовища для інвестування приватними партнерами в проекти ДПП необхідно підвищити рівень гарантування захисту їх прав та законних інтересів шляхом: розробки механізму справедливої компенсації у разі дострокового припинення договору ДПП за ініціативи державного партнера з метою відшкодування обґрунтованих збитків приватного партнера; розробки механізму компенсації державним партнером приватному партнерові різниці між затвердженими та економічно обґрунтованими тарифами на послуги; забезпечення можливості державі надавати пільги приватному партнеру, якщо збільшення тарифів є проблемним, з огляду на політичні або економічні чинники; визначення видів підтримки проектів ДПП, що можуть надаватись органами державної влади або місцевого самоврядування.

Особливо важливим питанням для успішної реалізації проектів державно-приватного партнерства є розподіл ризиків між державним і приватним партнерами. Доведено, що універсальної схеми розподілу ризиків тепер не існує. Водночас, більшість невдалих прикладів реалізації проектів ДПП пов'язано з недотриманням сторонами домовленостей про розподіл можливих ризиків (або окремі ризики не розподілені між учасниками взагалі), коли кожен учасник проекту ДПП намагається перекласти відповідальність на партнера.

Обґрунтовано необхідність проведення моніторингу сформованих напрямків розвитку ДПП у житлово-комунальній сфері України, який здійснюється за такими етапами (див. рис. 1).

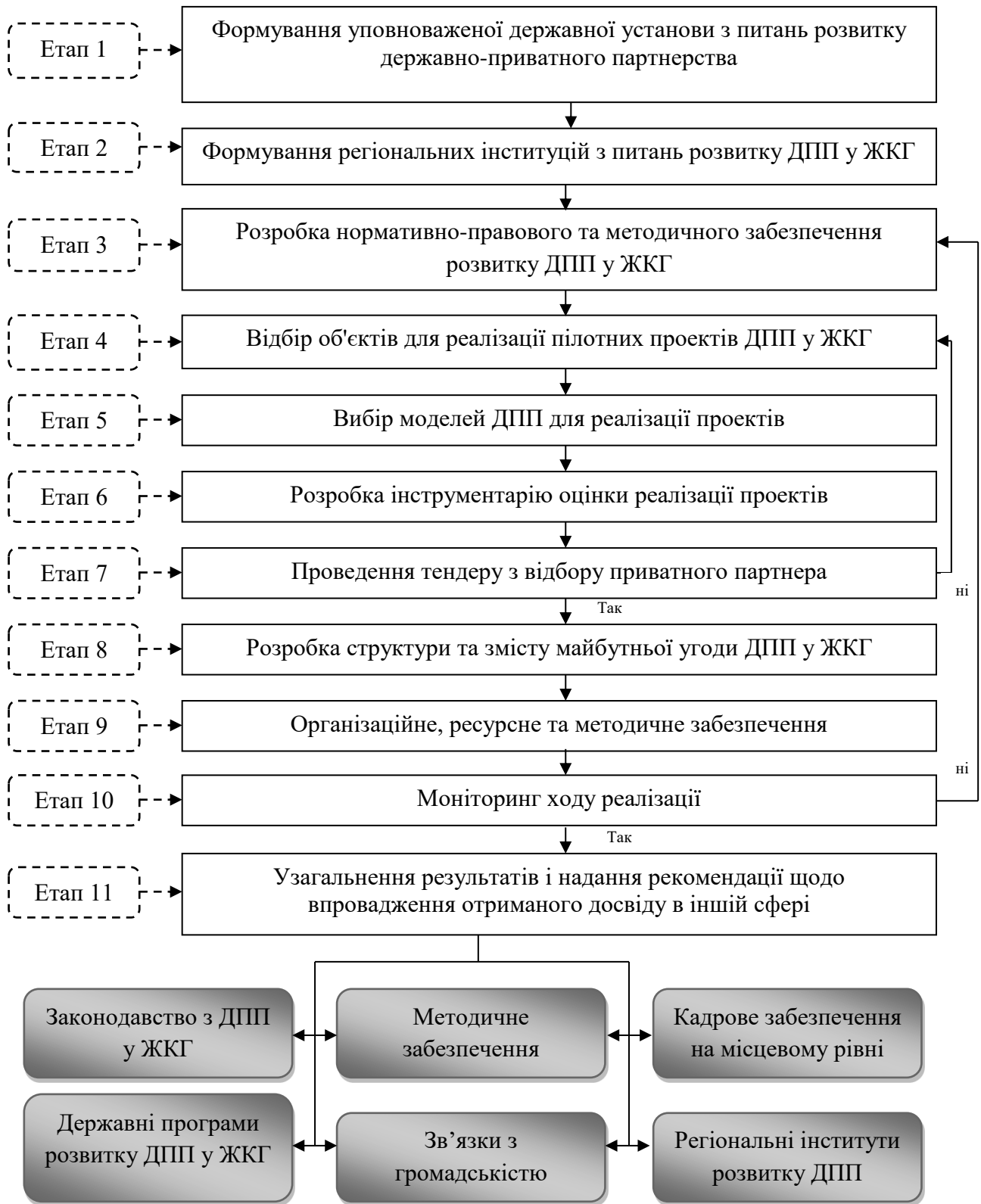

Рис. 1. Алгоритм моніторингу сформованих напрямів розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері

Застосування перспективних форм державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері ґрунтується на тому, що відбір концесійних моделей має відповідати потребам конкретної галузі житлово-комунального господарства,

регіональному замовленню, фінансовим можливостям партнерів. Приклади відбору концесійних моделей державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері для певних інфраструктурних проектів наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Відбір концесійних моделей державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері для певних інфраструктурних проектів

Тип моделі	Характеристика моделі	Галузь ЖКГ
1. DBFO (Design, Built, Finance, Operate) / Проектування, Будівництво, Фінансування, Управління (Експлуатація)	Приватний сектор здійснює проектування, будівельні роботи, фінансування та управління об'єктом. Отримує прибуток від експлуатації об'єкта протягом терміну концесії. Контракти укладаються на довгостроковий період (30-60 років) і по закінченні їх терміну об'єкти знову передаються у власність держави. Можливий також варіант переходу об'єкта в приватну власність інвестора	Загалом сфера ЖКГ
2. BOOT (Build, Own, Operate, Transfer) / Будівництво, Володіння, Управління (Експлуатація), Передача	Приватний сектор отримує ексклюзивну франшизу на фінансування, будівництво, експлуатацію, управління і справляння плати за використання на певний період часу для відшкодування інвестиційних капіталовкладень. В кінці терміну франшизи право власності переходить до державного сектора	Поводження з побутовими відходами
3. BOT (Build, Operate, Transfer) / Будівництво, Експлуатація, Передача	Концесіонер фінансує будівництво і оперує об'єктом. Держава передає об'єкт на період, необхідний для окупності інвестицій концесіонера, по закінченні якого він повертається в державну власність і розпорядження	Комунальне дорожнє господарство
4. Зворотний BOOT	На відміну від стандартної моделі BOOT, держава здійснює фінансування проектних і будівельних робіт. Готовий інфраструктурний об'єкт передається в управління / експлуатацію приватному сектору на платній основі, що дозволяє з часом здійснити передачу у приватну власність	Благоустрій
5. DCMF (Design, Construct, Maintain, Finance) / Проектування, Будівництво, Управління, Фінансування	За договором, укладеним між уповноваженими державними органами та приватними інвесторами, останні зобов'язуються фінансувати проектування і будівництво, експлуатувати об'єкт і управляти ним	Водопостачання та водовідведення
6. BOO (Build, Own, Operate) / Будівництво, Володіння, Управління (Експлуатація)	Приватному сектору передається об'єкт в безстрокове володіння, який він реконструює, фінансує, здійснює ефективне управління. Державне втручання в діяльність інвестора можливе тільки в сфері встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги	Житлове господарство

Доведено, що серед перспективних форм державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері в умовах роботи над великими інфраструктурними проектами концесія є специфічною і пріоритетною формою партнерських відносин. Якщо галузь доволі розвинена, то за високих ризиків концесійних проектів доцільно використовувати інфраструктурну і посередницьку моделі концесії; за низьких ризиків – підійде розподільна модель; у разі високої вартості об'єкта концесії ефективним буде використання кумулятивної моделі; якщо вартість концесійного проекту низька, то можливе використання комплексної моделі концесії.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання, яке полягає у теоретико-практичному обґрунтуванні особливостей застосування організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України та розробці практичних рекомендацій для удосконалення діяльності органів влади у даній сфері. Результати, отримані в процесі дослідження, підтверджують досягнення поставленої мети й вирішення завдань, дають підстави сформулювати такі висновки і практичні рекомендації.

1. У результаті дослідження сутності, цілей та змісту державно-приватного партнерства, а також суб'єктів, відносин та необхідності виникнення ДПП в житлово-комунальній сфері запропоновано підходи до визначення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері: економічний (передбачає перерозподіл повноважень між державою і бізнесом з метою залучення інвестицій у галузі, що не підлягають приватизації, але для яких у держави відсутні кошти на розвиток); публічно-управлінський (форма раціоналізації виконання державою своїх обов'язків перед суспільством у забезпеченні якісними послугами через співпрацю з бізнесом). Доведено, що державно-приватне партнерство є об'єднуючою ланкою між бізнесом і державними органами під час забезпечення життєдіяльності країни. Серед ключових зацікавлених суб'єктів ДПП виокремлюємо державний, приватний та громадський сектори.

2. На основі аналізу формування державно-приватного партнерства у галузі житлово-комунального господарства в Україні виділено три історичні етапи: перший – XIX ст. (здійснювалося будівництво окремих об'єктів інфраструктури за участю влади); другий – XX ст. (характеризувався незначним розвитком); третій – XXI ст. (прийнято Закон України «Про державно-приватне партнерство», який є основою реалізації механізму ДПП в Україні та започаткував реалізацію проектів державно-приватного партнерства).

3. У ході аналізу сучасного стану нормативно-правового та організаційного забезпечення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України визначено, що для розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері основними нормативними документами є закони України «Про державно-приватне партнерство», «Про концесії», «Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів централізованого водо-, теплопостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності» та Концепція розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві на 2013-2018 рр. Проте існуючі колізії зумовлюють низку проблем, серед яких: комунікації між партнерами, законодавчі та регуляторні, фінансування й відсутність регіональних інституцій, які б вирішували питання розвитку об'єктів інфраструктури ЖКГ на територіальних засадах. Аналіз організаційного механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері свідчить, що даний вид взаємодії між державою та приватним сектором відбувається шляхом проведення конкурсного відбору поданих проектів юридичними особами,

визначаються найкращі умови для передачі об'єктів та укладаються договори концесії чи оренди.

4. Обґрунтовано необхідність використання у розвитку державно-приватного партнерства в житлово-комунальному господарстві зарубіжного досвіду, зокрема: Великобританії, – де запроваджено Приватну фінансову ініціативу (ПФІ), засновану на договорах концесії, що значно вплинула на регіональний розвиток; Іспанії, – де функціонують концесії платних доріг; Франції, – яка використовує переважно концесії; досвід Нідерландів, – які мають багаторічні програми у галузі транспорту та інфраструктури.

5. Запропоновано напрями вдосконалення нормативно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері, які передбачають: внесення змін до Закону України «Про державно-приватне партнерство» щодо процедури визначення приватного партнера; запровадження процедури та механізму реалізації пільгового податкового режиму для державних партнерів шляхом внесення змін до Податкового кодексу України; забезпечення рівноправного розподілу ризиків між державою та приватним партнером за договором концесії в умовах реалізації державно-приватного партнерства через внесення змін до Закону України «Про концесії», Земельного кодексу України, Цивільного кодексу України.

6. Обґрунтовано шляхи вдосконалення організаційного забезпечення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України, шляхом розробки стратегії із залученням схем державно-приватного партнерства власне для житлово-комунального господарства; розробки схеми нагляду за проектами, що здійснюються за схемами державно-приватного партнерства; забезпечення адекватної системи ціноутворення тарифів на житлово-комунальні послуги, яка базується на засадах державно-приватного партнерства; розробки типових форм інвестиційних контрактів та обумовлення прозорого алгоритму їх підписання, беручи до уваги повноваження державних, регіональних і місцевих рівнів менеджменту (служб); врахування особливостей бухгалтерського обліку, амортизаційної політики, податкового тиску, з огляду на те, що при виконанні комплексних капіталомістких проектів з великим терміном окупності податковий тиск на бізнес може бути значним, відповідно, використання цього методу не раціональне.

7. Надано пропозиції щодо застосування перспективних видів державно-приватного партнерства у сфері житлово-комунального господарства України, серед яких: контракти на послуги, контракти на управління, лізинг, спільне підприємство, контракти DBFO (Design, Built, Finance, Operate), BOOT (Build, Own, Operate, Transfer), BOT (Build, Operate, Transfer), зворотний BOOT, DCMF (Design, Construct, Maintain, Finance), що сприятиме покращенню та розбудові житлово-комунальної інфраструктури та якісному наданню житлово-комунальних послуг населенню. Зокрема, для всього житлово-комунального господарства запропоновано використання форми DBFO (Design, Built, Finance, Operate), для сфери поводження з побутовими відходами – BOOT (Build, Own, Operate, Transfer), для комунального дорожнього господарства – BOT (Build, Operate, Transfer), для

благоустрою – зворотний BOOT, для водопостачання та водовідведення – DCMF (Design, Construct, Maintain, Finance).

Для практичної реалізації ДПП в ЖКГ запропоновано:

- Верховній Раді України: ухвалити зміни до Закону України «Про державно-приватне партнерство», зокрема щодо процедури визначення приватного партнера, та здійснити законодавче закріплення пільгового податкового режиму для приватного партнера шляхом внесення змін до Податкового кодексу України;
- регіональним органам державного управління: створити регіональні інституції з питань ДПП, які будуть вирішувати проблеми розвитку об'єктів інфраструктури ЖКГ на територіальних засадах;
- органам місцевого самоврядування: застосовувати перспективні форми державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України, серед яких: контракти на послуги; контракти на управління; лізинг; спільне підприємство; контракти BOT; контракти DBOF, що дозволить імплементувати кращу зарубіжну практику щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

1. Масик М.З. Можливості застосування державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління.* Том 29 (68). 2018. № 1. С. 108-113.
2. Масик М.З. Зарубіжний досвід реалізації ДПП-проектів. *Держава та регіони. Серія: Державне управління.* 2018. № 1 (61). С. 119-124.
3. Масик М.З. Особливості управління ризиками під час реалізації ДПП-проектів. *Публічне урядування.* 2018. № 2 (12). С. 185-197.
4. Масик М.З. Стан впровадження механізмів державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України і світу. *Економіка та держава. Серія: Державне управління.* 2018. № 6. С. 33-39.
5. Масик М.З. Сутність, цілі та зміст державно-приватного партнерства. *Економіка та держава. Серія: Державне управління.* 2018. № 7. С. 69-74.

Статті в зарубіжних виданнях

6. Masyk M.Z. Perspectives of application of public-private partnership in the housing and municipal sphere. *Visegrad Journal on Human Rights.* 2018. № 1 (volume 1). P. 117-122.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

7. Масик М.З. Сутність державно-приватного партнерства. *Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України: зб.наук. пр.: за результатами V Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та аспірантів (27 листоп.*

2017 р., м. Київ) / упоряд. О.П. Канівець, Л.Г. Новаш. Ч. II. К.: ІПК ДСЗУ, 2017. С. 117-124.

8. Масик М.З. Цілі державно-приватного партнерства. *Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України: тези доповідей VI Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та аспірантів* / упоряд. О.П. Канівець, Л.Г. Новаш. Ч. II. К.: ІПК ДСЗУ, 2017. 191 с. С. 67.

9. Масик М.З. До питань розподілу ризиків під час реалізації ДПП-проектів. *Державне і муніципальне управління: теорія, методологія, практика: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 2-3 берез. 2018 р.)*. Запоріжжя: Класичний приватний ун-т, 2018. С. 47-50.

10. Масик М.З. Перспектива розвитку державно-приватного партнерства в Україні. *Проблеми розвитку публічного управління в Україні: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю до 100-річчя запровадження державної служби України (м. Львів, 12-13 квіт. 2018 р.)* / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В.С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. С. 154-157.

11. Масик М.З. Перспективи розвитку механізмів державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері на регіональному рівні. *Науково-практичне забезпечення децентралізації надання послуг в об'єднаних територіальних громадах* : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 18 квіт. 2018 р.) / за заг. ред. Р.В. Войтович, П.В. Ворони. К.: ІПК ДСЗУ, 2018. 360 с. С. 329-332.

12. Масик М.З. Проблеми впровадження механізмів державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері України. *Проблематика процесу децентралізації надання послуг в об'єднаних територіальних громадах* : зб. матеріалів круглого столу (Київ, 18 квіт. 2018 р.) / за заг. ред. Р.В. Войтович, П.В.Ворони. К.: ІПК ДСЗУ, 2018. 242 с. С. 124-126.

13. Масик М.З. Стан нормативно-правового забезпечення реалізації державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері. *Публічна служба в модерній державі* : матеріали наук.-практ.конф., присвяченої 100-річчю держ. служби України (Київ, 13 черв. 2018 р.) / за заг. ред. Р.В. Войтович, П.В. Ворони. К.: ІПК ДСЗУ, 2018. 270 с. 178-181.

АНОТАЦІЯ

Масик М.З. Організаційно-правовий механізм державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, Київ, 2018.

У дисертації вирішене актуальне наукове завдання, що полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні особливостей застосування організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства у житлово-комунальній

сфері України та розробці практичних рекомендацій для удосконалення діяльності органів влади у цій галузі.

Запропоновано економічний та публічно-управлінський підходи до визначення державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері. Економічний підхід передбачає перерозподіл повноважень між державою і бізнесом з метою залучення інвестицій у галузі, що не підлягають приватизації, але для яких у держави відсутні кошти на розвиток, а публічно-управлінський – форму раціоналізації виконання державою своїх обов'язків перед суспільством у забезпеченні якісними послугами через співпрацю з бізнесом.

Обґрунтовано застосування перспективних форм державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері України, серед яких: контракти на послуги; контракти на управління; лізинг; спільне підприємство; контракти BOT; контракти DBOF, що сприятиме покращенню та розбудові житлово-комунальної інфраструктури та якісному наданню житлово-комунальних послуг населенню.

Запропоновано визначення категорії державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері як юридично-оформленої системи економічних відносин, що відображають взаємовигідну взаємодію суб'єктів держави та приватного сектору з метою прибуткового її використання через мінімізацію ризиків діяльності та ефективне використання усіх наявних ресурсів для задоволення суспільних потреб, в межах якої реалізуються суспільно-значущі проекти або заходи з використанням державного майна, засновану на розподілі між сторонами повноважень, ризиків, фінансових витрат і відповідальності, з метою підвищення ефективності виконання державою своїх функцій, що здійснюються на основі договору, предметом якого є відновлення інфраструктури житлово-комунального господарства.

Надано пропозиції стосовно вдосконалення нормативно-правового механізму державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері, який передбачає внесення змін до Закону України «Про державно-приватне партнерство» щодо процедури визначення приватного партнера; до Податкового кодексу щодо введення пільгового податкового режиму для приватного партнера. Удосконалено організаційний механізм державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері шляхом: створення регіональних інститутів державно-приватного партнерства, які вирішуватимуть проблеми розвитку об'єктів інфраструктури в межах міжмуніципального співробітництва; впровадження уніфікованих процедур для всіх видів договорів державно-приватного партнерства; запровадження прозорої конкурсної процедури відбору приватних партнерів у межах проектів ДПП шляхом створення незалежної електронної публічної платформи.

Ключові слова: державне управління, державно-приватне партнерство, житлово-комунальне господарство, концесії, організаційно-правовий механізм, форми державно-приватного партнерства.

ANNOTATION

Masyk M.Z. Organizational and legal mechanism of public-private partnership in the housing and communal sphere of Ukraine. – qualification research paper as a manuscript.

Thesis for obtaining the candidate of sciences degree in public administration, speciality 25.00.02 – mechanisms of public administration. – Ukrainian State Employment Service Training Institute, Kyiv, 2018.

The dissertation solves the actual scientific task, which consists in theoretical and methodological substantiation of the peculiarities of the application of the organizational and legal mechanism of public-private partnership in the housing and communal sphere of Ukraine and the development of practical recommendations for improving the activity of the authorities in this area.

The proposed economic and public management approaches to the definition of public-private partnership in the housing and communal sphere. The economic approach involves the redistribution of powers between the state and business in order to attract investments in the field not subject to privatization, but for which the state does not have the means for development, and public-management - a form of rationalization of the state's fulfillment of its responsibilities to society in providing quality services through cooperation with business.

The application of perspective forms of public-private partnership in the housing and communal sphere of Ukraine, including: service contracts; management contracts; leasing; joint venture; BOT contracts; DBOF contracts that will promote the improvement and development of housing and communal infrastructure and provide high-quality housing and communal services to the population.

The definition of the category of public-private partnership in the housing and communal sphere as a legally-formative system of economic relations reflecting the mutually beneficial interaction between the state and private sector entities for the purpose of profitable use of it through minimization of operational risks and the effective use of all available resources for satisfaction is proposed. social needs, in which socially significant projects or measures using state property are implemented, based on the division between the parties in full risks, financial costs and responsibilities, in order to increase the effectiveness of the state's performance of its functions, which is carried out on the basis of the agreement, the subject of which is the restoration of the infrastructure of housing and communal services.

The regulatory and legal mechanism of public-private partnership in the housing and communal sphere has been improved, which provides for amendments to the Law of Ukraine "On Public-Private Partnership" regarding the procedure for identifying a private partner; to the Tax Code for the introduction of preferential tax treatment for a private partner. The organizational mechanism of public-private partnership in the housing and communal sphere has been improved through: creation of regional public-private partnership institutions that will address the problems of infrastructure development

within the framework of inter-municipal cooperation; introduction of unified procedures for all types of public-private partnership contracts; introduction of a transparent competitive procedure for selection of private partners in the PPP projects by creating an independent electronic public platform.

Key words: public administration, public-private partnership, housing and communal services, concessions, organizational and legal mechanism, forms of public-private partnership.

ANNOTATION

Masyk M.Z. Mécanisme organisationnel et juridique du partenariat public-privé dans le secteur du logement et des collectivités en Ukraine. – sur les droits du manuscrit.

Thèse de candidat en administration publique, spécialité 25.00.02 – mécanismes de l'administration publique. – Institut de formation du service public de l'emploi de l'Ukraine (Kyiv, 2018).

La thèse résout la tâche scientifique actuelle, qui consiste à justifier théoriquement et méthodologiquement les particularités de l'application du mécanisme organisationnel et juridique du partenariat public-privé dans le domaine du logement et des collectivités en Ukraine et à élaborer des recommandations pratiques pour améliorer l'activité des autorités dans ce domaine.

L'application de différentes formes de partenariat public-privé dans le secteur du logement et des collectivités en Ukraine, notamment: les contrats de services; contrats de gestion; crédit-bail; coentreprise; Contrats BOT; Les contrats du DBOF qui favoriseront l'amélioration et le développement des infrastructures de logement et communales et fourniront des logements et des services collectifs de haute qualité à la population.

La définition de la catégorie de partenariat public-privé dans les domaines du logement et des collectivités en tant que système de relations économiques juridiquement formatif, reflétant l'interaction mutuellement bénéfique entre l'État et les entités du secteur privé, en vue de son utilisation rentable par la réduction des risques opérationnels et l'utilisation efficace de toutes les ressources disponibles pour la satisfaction, est proposée. besoins sociaux, dans lesquels des projets ou des mesures socialement significatifs utilisant la propriété de l'État sont mis en œuvre, sur la base de la division complète entre les parties les risques, les coûts financiers et les responsabilités afin d'accroître l'efficacité de l'exercice des fonctions de l'État, qui est exercée sur la base de l'accord portant sur la restauration des infrastructures de logement et des services collectifs.

Mots clés: administration publique, partenariat public-privé, logement et services communaux, concessions, mécanismes organisationnels et juridiques, formes de partenariat public-privé.

Підписано до друку 23.11.2018
Формат 148x210 мм. Обл.-вид.арк. 1,41.
Наклад 100 прим.

Свідоцтво серії ДК № 1805 від 25.05.2004

Віддруковано з оригінал-макета в Інституті підготовки кадрів державної служби
зайнятості України
03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, тел. (044) 536 -14-85